

EU upozorava na mogućnost pretvaranja energetske u fiskalnu krizu - FT

Zemlje EU pozivaju na uvođenje poreza na neočekivani profit energetskih kompanija

Ember: Kapacitet mreže mogao bi blokirati energetske sigurnost EU

Evropska unija razmatra oživljavanje mera za energetske krizu iz 2022.

Razblaživanje

EU će ublažiti svoj program određivanja cena ugljenika

Trka za veštačkom inteligencijom je energetska trka

Nemačka pred reaktiviranjem elektrana na ugalj?

Italija odlaže postepeno ukidanje uglja za više od decenije

EU: Zašto zelena investicija od bilion evra nije promenila uvoznju naviku?

SADRŽAJ

Kapacitet mreže mogao bi blokirati energetska sigurnost EU	OVDE
EU: države da ne koriste prekomerne mere da nadoknade porast cena energije	OVDE
EU će ublažiti svoj program određivanja cena ugljenika	OVDE
Evropska unija razmatra oživljavanje mera za energetska krizu iz 2022.....	OVDE
Zemlje EU pozivaju na uvođenje poreza na neočekivani profit energetskih kompanija	OVDE
Nemačka ministarka energetike: EU da ublaži cilj neto nulte emisije	OVDE
Uvoz energetskih proizvoda u EU ponovo je smanjen u 2025. godini	OVDE
EU: Zašto zelena investicija od bilion evra nije promenila uvoznu naviku?	OVDE
Nemačka pred reaktiviranjem elektrana na ugalj?	OVDE
Italija odlaže postepeno ukidanje uglja za više od decenije	OVDE
Trka za veštačkom inteligencijom je energetska trka	OVDE
Dali se primer zelene energije Španije može preneti ostatku Evrope?	OVDE
ACER upozorava na kašnjenja u implementaciji pravila tržišta električne energije EU	OVDE
ACER razmatra izmenu procene regionalnih potreba za rezervama električne energije	OVDE
Regulator EU za energetiku otvara konsultacije o tržištu PPA	OVDE
Evropski nuklearni zaokret	OVDE
DOSIJE: Pitanja i odgovori o rezervi za stabilnost tržišta ETS-a	OVDE

Kapacitet mreže mogao bi blokirati energetska sigurnost EU

BRISEL - Energetska sigurnost Evrope zavisi od smanjenja zavisnosti od uvoza fosilnih goriva putem elektrifikacije i brzog širenja domaće obnovljive energije. [Analiza](#) energetske istraživačke centar **Ember** o raspoloživom kapacitetu prenosne mreže u Evropi pokazuje da mreže nisu u potpunosti spremne za ambicije kontinenta.

Ovo je sažetak analize objavljene 1. aprila:

- Najmanje 120 GW planiranih projekata obnovljivih izvora energije u Evropi je ugroženo zbog ograničenja mreže. Polovina zemalja koje izveštavaju o podacima o mreži nema kapacitet mreže potreban za povezivanje novih proizvođača energije. Najveća ograničenja su u Austriji, Bugarskoj, Letoniji, Holandiji, Poljskoj, Portugalu, Rumuniji i Slovačkoj.
- 1,5 miliona domaćinstava moglo bi se suočiti sa kašnjenjima u priključivanju na mrežu za solarne panele na krovovima. Polovina zemalja koje izveštavaju nema dovoljan kapacitet mreže da bi se prilagodila očekivanom rastu solarnih panela malog obima.

- Neke evropske mreže su spremne da podrže novu potražnju domaćinstava za električnom energijom. Na nivou distribucije, šest od osam zemalja koje izveštavaju ima dovoljno kapaciteta mreže da do jedne trećine domaćinstava priključi novu toplotnu pumpu ili punjač za električna vozila. Međutim, domaćinstva u Poljskoj i Španiji suočila bi se sa velikim ograničenjima.
- Kapacitet mreže za novu industrijsku potražnju varira širom EU. Raspoloživi kapacitet je dovoljan za povezivanje velikih industrijskih lokacija u četiri od sedam zemalja koje su podnele izveštaje.
- Bežična rešenja mogu osloboditi mrežni kapacitet do 185 GW za potrebe potražnje.

Evropa treba brzo preduzeti mere za rešavanje uskih grla u mreži. To uključuje reformu administrativnih procesa i primenu bežičnih rešenja. Implementacija takvih rešenja otvoriće prostor i za novu čistu energiju i za nove tipove potražnje, kao što su podatkovni centri, konstatuje Ember.

EU će ublažiti svoj program određivanja cena ugljenika

BRISEL - Evropska komisija je [predložila](#) 1. aprila u svom sistemu trgovanja emisijama, ili ETS, uklanjanje mehanizma koji poništava višak dozvola za CO2, promenu za koju je rekla da će "bolje opremiti sistem da odgovori na buduća dešavanja na tržištu, uključujući potencijalno ograničenje ponude u narednim decenijama". "Zaustavljanje poništavanja dozvola ojačaće sposobnost sistema da deluje kao tampon i osigura stabilnost u narednim godinama", saopštila je komisija, prenosi **Volstrit džurnal (WSJ)**.

Sistem, koji je na snazi od 2005. godine, uključuje rezervu za stabilnost tržišta s ciljem osiguranja da cene tih dozvola ostanu uglavnom stabilne.

Kompanijama, koje u poslovanju emituju CO₂, se daje kvota besplatnih dozvola kako bi evropska industrija ostala konkurentna. Dozvole se prodaju na aukciji, a mogu se trgovati i među zagađivačima.

Plan za ublažavanje ETS-a dolazi nakon što je predsednica Komisije Ursula von der Leyen prošlog meseca izjavila da ga je potrebno modernizovati i učiniti fleksibilnijim nakon eskalacije rata SAD-a i Izraela protiv Irana.

Osim promena rezerve za stabilnost, proizvođačima bi se takođe dale veće referentne vrednosti za besplatne dozvole, rekla je.

Predlog će biti poslat na odobrenje zakonodavnom telu EU i Evropskom savetu. Revizija ETS-a trebalo bi da bude usvojena u julu i uključivaće promenu rezerve.

Tržišta ugljenika pozitivno reaguju na planiranu promenu, rekla je Guadalupe Ruis, glavna analitičarka tržišta CO₂ u OPIS-u, kompaniji njujorške berze.

„Najgori scenario oštro sniženog praga rezervi – i rezultirajućeg poplavnog porasta dozvola koje su mogle sniziti cene – je izbegnut“, rekao je Ruiz.

„Prema novim pravilima, otkazivanja više neće biti, ali prag unosa ostaje, čuvajući osnovnu dinamiku ponude i potražnje.“

Predložena promena dolazi u trenutku kada se evropska industrija, koja se već bori da dobije zamah u svojim nivoima proizvodnje, priprema za novi udarac viših cena energije.

Ipak, predlog bi mogao baciti "haotičan i ishitren" faktor u rad ETS-a, potkopavajući poverenje u sistem, upozorila je briselska nadzorna organizacija Karbon Market Voč (CMW).

"Kratkovidi kreatori politike samo će pogoršati ovu krizu cena fosilnih goriva, umesto da se pozabave pravim problemom: zavisnošću EU od fosilnih goriva", ocenjuje CMW.

EU izračunava da je do 2023. godine njen sistem određivanja cena CO₂ pomogao da se gotovo prepolove emisije iz proizvodnje električne energije i zagađivačke industrije, dva glavna izvora gasova koji izazivaju globalno zagrevanje.

(U rubrici DOSIJE: Pitanja i odgovori o rezervi za stabilnost tržišta ETS-a [OVDE](#))

EU: države da ne koriste prekomerne mere da nadoknade porast cena energije

LONDON - Zvaničnici EU pozivaju vlade da izbegavaju preteranu podršku za kompenzaciju naglog rasta cena energije, upozoravajući da bi šok izazvan iranskim ratom mogao prerasti u fiskalnu krizu, prenosi u ponedeljak poslovni časopis Fajnenšel Tajms (FT).

Evropska komisija insistira u razgovorima sa državama članicama da predložene energetske subvencije, smanjenja poreza i ograničenja cena budu ograničeni vremenski i po obimu, prema izvorima upoznatim s razgovorima. Brisel nastoji da izbegne ponavljanje energetske krize iz 2022. godine, koja je podstakla nekontrolisanu inflaciju i rastuće deficite.

„Ovo je jedinstveni napor Komisije“, rekao je za FT komesar EU za energetiku Dan Jorgensen. „Ono što se dogodi u jednom sektoru ekonomije može se preliti na ostatak društva.“

Nekoliko zemalja, uključujući Irsku, Italiju, Poljsku i Španiju, smanjile su poreze na gorivo, dok su druge pozvale na ublažavanje pravila EU o državnoj pomoći..

Evropska unija razmatra oživljavanje mera za energetska krizu iz 2022.

BRISEL - Evropska unija razmatra oživljavanje mera za energetska krizu koje je koristila 2022. godine kada je Rusija smanjila isporuke prirodnog gasa, kako bi se pozabavila poremećajima na energetskim tržištima izazvanim ratom u Iranu, rekao je 31. marta ministar energetike bloka, javlja **Rojters**.

Govoreći nakon virtuelnog sastanka ministara energetike zemalja EU, evropski komesar za energetiku Dan Jorgensen (foto) rekao je da planovi

uključuju predloge za ograničavanje mrežnih tarifa i poreza na električnu energiju.

Pozvao je zemlje članice da slede savete Međunarodne agencije za energiju, koji, kako je rekao, uključuju "rad od kuće gde je to moguće, smanjenje ograničenja brzine na autoputu za deset kilometara na sat, podsticanje javnog prevoza, alternativni pristup privatnim automobilima... i usvajanje ekonomičnih i efikasnih praksi vožnje".

EU je uvela niz mera za vanredne situacije 2022. godine, nakon što je Rusija smanjila isporuke gasa nakon svoje potpune invazije na Ukrajinu. To je uključivalo ograničenje cena gasa na nivou cele EU, porez na neočekivani profit energetskih kompanija i ciljeve za suzbijanje potrošnje gasa.

Jorgensen je rekao da će rat s Iranom verovatno izazvati dugotrajne poremećaje na energetskim tržištima.

"Neće biti kratkotrajan, jer čak i ako sutra bude mir, i dalje će biti posledica, jer je energetska infrastruktura u regiji uništena ratom", rekao je novinarima nakon sastanka ministara EU.

Zemlje EU pozivaju na uvođenje poreza na neočekivani profit energetskih kompanija

MADRID - Ministri privrede pet evropskih zemalja pozivaju Evropsku uniju da uvede porez na neočekivane prihode energetskim kompanijama na nivou celog bloka, zabrinuti da će nagli porast cena nafte i gasa podstaći inflaciju i opteretiti domaćinstva.

Španski ministar ekonomije Karlos Kuerpo izjavio je u subotu da su njegove kolege iz Nemačke, Italije, Portugala i Austrije potpisale pismo Evropskoj komisiji u kojem se navode "tržišne distorzije" izazvane naglim porastom cena.

"Sukob na Bliskom istoku izazvao je porast cena nafte, što je značajno opteretilo evropsku ekonomiju i evropske građane", navodi se u pismu, datiranom u petak, koje je Kuerpo objavio na **internetu**.

Nakon ruske invazije na Ukrajinu EU je nametnula "doprinos solidarnosti" koji je uključivao ograničenja viška profita od energije.

"S obzirom na trenutne tržišne distorzije i fiskalna ograničenja, Evropska komisija bi trebalo brzo da razvije sličan instrument doprinosa na nivou EU", navodi se u pismu.

Uglavnom zbog viših cena nafte, godišnja stopa inflacije u 21 zemlji koja koristi euro porasla je na 2,5% u martu, sa 1,9% u februaru.

Nemačka ministarka energetike: EU da ublaži cilj neto nulte emisije

HJUSTON - Evropska unija bi trebalo da ublaži svoju "krutu" privrženost klimatskoj neutralnosti i dozvoli sebi da propusti svoj cilj neto nulte emisije za 2050. godinu za do 10 posto, izjavila je nemačka ministarka za energetiku i ekonomiju na velikoj konferenciji o nafti i gasu u Sjedinjenim Državama.

Govoreći na godišnjoj konferenciji CERAWEEK u Teksasu, Katerina Reiče (foto) dovela je u pitanje cilj EU da smanji emisije koje zagrevaju planetu na neto nulti nivo do sredine stoleća.

Evropa je dugo vremena imala cilj smanjenja emisije između 85 i 95 posto", tvrdila je, verovatno misleći na neobavezujući plan Evropske komisije iz 2011. godine, prenosi **Politiko**.

"Postoji fleksibilnost koju moramo vratiti, prihvatiti ne 100 posto rešenja, već dozvoliti različita rešenja i tehnologije i prihvatiti da bi mogao postojati jaz od možda 5 ili 10 posto do 2050. godine", dodala je. „Ako imate stroge i rigidne ciljeve, vežete se, na kraju gubite industrije koje su vam potrebne... a ne možemo priuštiti sebi da izgubimo naše energetske intenzivne industrije u Evropi i Nemačkoj.“

Uvoz energetskih proizvoda u EU ponovo je smanjen u 2025. godini

BRISEL - U 2025. godini, EU je uvezla 723,3 miliona tona energetskih proizvoda u vrednosti od 336,7 milijardi evra. U poređenju sa 2024. godinom, uvoz je smanjen i po vrednosti (-11,1%) i po neto masi (-0,6%), **objavila** je Evropska komisija.

Uvoz energetskih proizvoda smanjuje se i po vrednosti i po obimu od 2022. godine: vrednost je pala za 51,4% sa 693,4 milijarde evra, a obim je smanjen za 14,9% sa 849,6 miliona tona.

Kod nafte, u poređenju sa 2024. godinom, zabeležen je pad i vrednosti uvezenih naftnih ulja (-17,8%) i obima uvoza (-6,1%). S druge strane, uvezeni tečni prirodni gas zabeležio je snažan porast i po vrednosti (+35,2%) i po obimu (+24,4%).

Kada je u pitanju prirodni gas u gasovitom stanju, vrednost uvoza je porasla za 3,4%, dok je obim smanjen za 5,3%.

U 2025. godini, najveći partneri za uvoz naftnih derivata u EU bili su Sjedinjene Američke Države (15,1%), Norveška (14,4%) i Kazahstan (12,7%). SAD su takođe bile glavni dobavljač utečnjelog prirodnog gasa, osiguravajući više od polovine uvezenog LNG-a (56,0%), ispred Rusije (13,9%) i Katara (8,9%).

Norveška je bila glavni partner za prirodni gas u gasovitom stanju, s uvozom od 52,1%. Alžir je bio sledeći sa 17,4%, a zatim Rusija sa 10,4%.

EU: Zašto zelena investicija od bilion evra nije promenila uvozu naviku

BRISEL- Generacijom se Evropa tešila pričom da će vetroturbine i solarni paneli učiniti ono što geologija nikada nije mogla – osloboditi kontinent od zavisnosti od strane energije, komentariše **Euraktiv** i u nastavku piše:.

Sada, dok novi šok od rata s Iranom uzrokuje nagli porast cena nafte i gasa, Evropska unija ulazi u najnoviju energetska krizu s gotovo istim nivoom zavisnosti od uvoza kao što je imala na početku stoleća.

Uprkos dve decenije velike potrošnje i političkog fokusa, brojke se jedva pomeraju. 2004. godine blok je uvezio oko 60% svoje energije. Danas – nakon stotina milijardi, ako ne i 1 bilion evra, uloženi u obnovljive izvore energije – ta brojka iznosi oko 60%.

Neuspeh nije tehnološki. Evropa je izgradila impresivnu bazu obnovljivih izvora: otprilike polovina njene električne energije sada se proizvodi iz zelenih izvora, a ugalj je uglavnom potisnut u stranu. Problem je strukturni. Evropa je transformirala svoje snabdevanje energijom brže nego što je elektrifikovala svoju ekonomiju.

Ta neusklađenost leži u srži energetske ranjivosti kontinenta.

Nedostajuća karika: Potražnja

Solarni paneli i vetroelektrane proizvode električnu energiju, ali veliki deo potrošnje energije u Evropi se i dalje odvija izvan mreže.

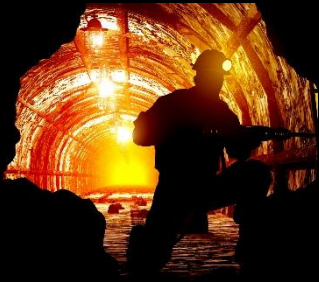
Dok se ti sektori ne elektrifikuju, više obnovljive električne energije malo doprinosi smanjenju uvoza. U suprotnom, obnovljivi izvori proizvode električnu energiju za sistem koji još nije ožičen da je koristi.

Brojke su zapanjujuće. Samo otprilike jedan od 30 automobila na evropskim putevima je električni. Toplotne pumpe, iako rastu u popularnosti, i dalje predstavljaju manjinu sistema grejanja. Teška industrija ostaje duboko vezana za fosilna goriva, često iz razloga koji idu dalje od jednostavne zamene energije.

Rezultat: čak i dok je proizvodnja iz obnovljivih izvora porasla, a ukupna potrošnja energije pala za otprilike desetinu, uvoz nafte i gasa u Evropi se jedva pomerio.

Nemačka pred reaktiviranjem elektrana na uglj?

BERLIN — Nemačka vlada razmatra puštanje u rad neaktivnih termoelektrana na uglj, rekla su 27. marta lica iz nemačke koalicione vlade za **POLITICO**. Potez ima za cilj uštedu potrošnje prirodnog gasa, čija je cena porasla od početnih napada na Teheran krajem februara, rekli su izvori.

Nemački Bundestag je 26. marta usvojio paket mera za gorivo kako bi se odbranio od rastućih cena energije, ali su odmah izražene sumnje u njegovu efikasnost.

Ministarka ekonomije i energetike Katerina Reiče izjavila je da paket možda neće biti dovoljan ako kriza potraje. "Ako to ne bude dovoljno, mogli bi uslediti daljnji paketi pomoći", rekla je ona.

Sredinom marta Reiče je rekla na konferenciji o nafti u Teksasu da bi cilj EU za neto nultu emisiju trebalo ublažiti.

Velike nemačke energetske kompanije poput Steaga zalagale su se za povećanu upotrebu rezervne energije iz uglja čak i pre nego što su SAD i Izrael napali Iran krajem februara, podseća **POLITIKO**.

Trenutno, rezervne elektrane prvenstveno služe za stabilizaciju mreže zimi, što znači da operateri primaju naknadu troškova, ali ne i profit dok postojeći kapaciteti ostaju neiskorišteni.

„Nemačka održava rezervnu flotu termoelektrana na kamenu uglj od oko 6,7 gigavata. Teoretski, ovo bi moglo snabdeti električnom energijom oko 7 miliona domaćinstava i smanjiti cene električne energije i do 60 posto", rekao je portparol Steaga za **POLITICO**.

Italija odlaže postepeno ukidanje uglja za više od decenije

RIM - Italijanski parlament je u minuli utorak glasao za odlaganje zatvaranja termoelektrana na uglj u zemlji za više od deset godina, prenosi agencija **AFP**.

U novom izazovu zelenoj tranziciji EU, koaliciona vlada Đorđije Meloni odložila je zatvaranje sa 2026. na 2038. godinu iz razloga "energetske sigurnosti".

Italija uveliko zavisi od uvoznog gasa, a Rim je pod pritiskom industrije i potrošača zbog porasta već ionako visokih troškova energije izazvanih ratom na Bliskom istoku.

Potez Italije dolazi u trenutku kada su i druge zemlje, uključujući Nemačku, Južnu Koreju, Filipine i Japan, slično signalizirale da bi termoelektrane na uglj mogle ublažiti energetske probleme izazvane ratom. Predlog zakona italijanske vlade kojim se produžava postepeno ukidanje odobrio je donji dom parlamenta u utorak, a sada ide u Senat, gde vladajuća koalicija ima većinu.

Italija trenutno ima četiri termoelektrane na uglj. Dve su neaktivne i izgubile su dozvolu za sagorevanje uglja u januaru. Njihovo ponovno pokretanje značilo bi podnošenje zahteva za nove dozvole, proces koji traje godinama i bio bi predmet značajnog pravnog i društvenog protivljenja, prenosi **AFP**.

Druge dve su na Sardiniji i planirano je zatvaranje u periodu 2028-2029, kada ostrvo bude povezano s kopnom putem novog podmorskog kabla.

Ukupna proizvodnja energije iz uglja u Italiji u 2025. godini iznosila je približno 2.975 GWh, što je manje od 1 posto nacionalne proizvodnje električne energije, prema podacima državnog operatera električne mreže Terna.

Trka za veštačkom inteligencijom je energetska trka

NJUJORK - IEA predviđa da će se globalna potrošnja električne energije u podatkovnim centrima više nego udvostručiti do 2030. godine, dostižući otprilike 945 teravat-sati - više nego što Japan troši danas.

Pobednik sledeće industrijske revolucije neće biti regija s najboljim inženjerima. To će biti regija koja može isporučiti najjeftiniju, najobilniju i najbrže primenjivu energiju, komentariše njujorški poslovni magazin **Forčn (Fortune)**, čiju analizu prenosimo u sažetoj formi.

Evropa je pritisnuta s obe strane. Cene industrijske električne energije u EU su otprilike dvostruko veće od onih u SAD-u i oko 50% veće nego u Kini - jaz koji se širi. Evropska ima svetsku klasu inovatora, ali nikakva količina inovacija ne može nadmašiti 100% režijske troškove na vaš primarni industrijski input.

Obe supersile su shvatile da je obilje energije strateška potreba. Kina je 2025. godine investirala preko 1 bilion dolara u čistu energiju. SAD uživa dvostruku prednost jeftinog domaćeg gasa iz škrljaca i ogromnih kapitalnih ulaganja velikih tehnoloških kompanija. Kao što je jasno pokazao bivši predsednik Evropske centralne banke Mario Dragi u svom značajnom izveštaju o konkurentnosti, evropska industrijska baza se iscrpljuje zbog troškova energije. Ako Evropa želi sledeću generaciju kompanija vrednih 100 milijardi evra, mora popraviti temelje.

Obnovljivi izvori energije osvojili su tržište

Dobre vesti: cene obnovljive energije pale su za više od 90% u poslednjoj deceniji. U 2025. godini, preko 90% novih kapaciteta obnovljivih izvora energije bilo je jeftinije od alternative fosilnim gorivima. Čista energija je najjeftiniji i najbrži dostupan oblik nove proizvodnje.

Vetar i solarna energija prvi put su 2025. godine generirali više električne energije u EU nego fosilna goriva. Ipak, gas i dalje maše repom. Jedan jedini pad proizvodnje vetra i hidro energije prošle godine doveo je do veće potrošnje gasa, povećavajući račun EU za uvoz fosilnog gasa za 16%.

Kina postaje prva elektro-država na svetu – jeftinu, kod kuće proizvedenu električnu energiju pretvara u svoju primarnu konkurentsku prednost. Ali Evropa ima nešto što Kina nema: gustoću, međusobnu povezanost mreže i integrisano jedinstveno tržište. Sporazum EU o čistoj industriji, pokrenut u februaru 2025. godine, stavlja obnovljive izvore energije u središte industrijske strategije. Vizija je ispravna. Realizacija ne useva.

Problem dozvola je sigurnosni problem

Dok Brisel postavlja pravi smer, države članice ga potkopavaju. Prošlog novembra, Švedska je odbacila 13 projekata vetroelektrana na moru u Baltičkom moru – projekte ukupnog kapaciteta od skoro 32 gigavata. Ta jedna odluka izbrisala je 47 milijardi evra privatnih investicija.

Širom Evrope, zakonodavci i dalje slušaju postojeće energetske kompanije kojima je potrebna politička podrška da bi preživele, umesto da podržavaju tehnologije koje već samostalno stoje na otvorenim tržištima. Obnovljivim izvorima energije je možda bio potreban rani podsticaj. Sada im nije potreban.

Energetske dozvole moraju se tretirati kao prioriteti nacionalne sigurnosti – s istom hitnošću kao i nabavke za odbranu. Ako je za dozvolu za vetroelektranu potrebno osam godina, a rat može zatvoriti moreuz za osam sati, sistem izdavanja dozvola predstavlja stratešku odgovornost.

Ne možete voditi trgovinski rat s Kinom tako što ćete uskraćivati energiju vlastitim industrijama. Ne možete pobediti u trci veštačke inteligencije najskupljom električnom energijom na svetu. Ne možete graditi kompanije vredne 100 milijardi evra na temeljima koji pucaju svaki put kada strana vlada zatvori brodski put.

Evropi ne treba više vladinih davanja da bi pobedila u ovoj trci. Potrebne su joj vladine dozvole. Kapital je tu. Korporativni giganti očajnički žele zelene elektrone. Penzioni fondovi i investitori u infrastrukturu su spremni da ih rasporede. Ono što nedostaje nije novac ili tehnologija. To je politička spremnost da im se dozvoli da grade.

Dali se primer zelene energije Španije može preneti ostatku Evrope?

BRISEL - „Španija može pokazati primere kako ulaganje u obnovljive izvore energije pomaže našim domaćinstvima da osete manji uticaj povećanja cena gasa“, rekao je premijer Pedro Sančes (foto) u Briselu, sedištu Evropske komisije.

„Cena po megavat-satu struje u Španiji bila je 21. marta 14 evra, dok su u Italiji, Nemačkoj i Francuskoj potrošači plaćali preko 100 evra“, dodao je.

Trenutno obnovljivi izvori predstavljaju gotovo 60 posto energetske miksa Španije.

Ali prividna španska zaštita od šokova na tržištu energije možda nije tako jednostavna za replikovanje u ostatku Evrope – niti je tako jednostavna i neprobojna kao što Sančes želi prikazati, piše [Oilprice.com](https://www.oilprice.com) i dodaje da oslanjanje na varijabilne izvore energije može biti ekonomski i logistički opasno.

Brzo širenje obnovljivih izvora energije dovelo je do ekstremne volatilnosti cena i rekordnog broja sati s cenama ispod nule u 2025. godini.

ACER upozorava na kašnjenja u implementaciji pravila tržišta električne energije EU

LJUBLJANA - Energetski regulator EU, ACER **objavio** je 30. marta [Preporuku](#) Evropskoj komisiji o merama za ubrzanje efikasne implementacije pravila tržišta električne energije EU, čija velika kašnjenja - kako navodi - ometaju pravilno funkcionisanje evropskog elektroenergetskog sistema, što rezultira ekonomskim troškovima za učesnike na tržištu i potrošače.

Tržište električne energije EU zasnovano je na sveobuhvatnom pravnom i regulatornom okviru. To uključuje pravila mreže i smernice na nivou EU i

usvajanje detaljnih pravila (npr. uslove i odredbe ili metodologije (TCM)), osmišljenih da osiguraju efikasno funkcionisanje tržišta.

Koji su nalazi i preporuke ACER-a?

ACER-ova preporuka identifikuje izazove u tri glavna područja:

- Rokovi implementacije: rokovi su često nejasni ili nemaju dovoljno opravdanja.
- Neusklađenost: proces donošenja odluka za rešavanje neusklađenosti od strane Mreže operatora prenosnog sistema Evropske unije za električnu energiju (ENTSO-E) i regionalnih koordinacionih centara (RCC) ima prostora za poboljšanje.
- Kolektivna neusklađenost: iako sprovođenje pojedinačnih obaveza operatora prenosnog sistema (OPS) i nominovanih operatora tržišta električne energije (NEMO) ne predstavlja problem, trenutni procesi sprovođenja mogli bi biti nedovoljni u rešavanju odložene implementacije ili neispunjavanja obaveza u slučajevima kada, u svim obavezama Unije, svi OPS-ovi ili svi NEMO-i imaju zadatak da zajednički izvršavaju obavezu a kolektivno ne uspevaju.

ACER preporučuje da Evropska komisija:

- Poboljša implementaciju i praćenje kroz jasnije rokove i zahteve za izveštavanje.
- Ojača okvir za sprovođenje propisa u ACER-ovoj uredbi kako bi se osiguralo da se neispunjavanje propisa od strane ENTSO-E i RCC-a rešava dosledno i efikasno.
- Proceni kako dalje poboljšati sprovođenje kolektivnih obaveza (tj. obaveza svih TSO-ova i svih NEMO-ova).

ACER razmatra izmenu procene regionalnih potreba za rezervama električne energije

LJUBLJANA - EU energetska regulator, ACER, **saopštio** je 1. aprila da će na predlog Evropske mreže operatora prenosnog sistema električne energije (ENTSO-E) razmotriti izmenu metodologije za regionalno dimenzioniranje rezervnih kapaciteta.

Resursi za balansiranje su neophodni za upravljanje razlikama između ponude i potražnje električne energije, održavajući mrežu stabilnom u realnom vremenu. Da bi održali ovu ravnotežu, operatori prenosnog sistema (OPS) određuju obim rezervnih kapaciteta potreban na nacionalnom nivou.

Na regionalnom nivou, metodologija za regionalno dimenzioniranje rezervnih kapaciteta omogućava regionalnim koordinacionim centrima (RKC) da procene potrebe za rezervama u različitim zemljama, uzimajući u obzir količine koje se dele između OPS-ova putem bilateralnih sporazuma. Ova koordinacija pomaže u smanjenju troškova nabavke i osiguravanju efikasnije distribucije rezervi širom Evrope.

Na osnovu procene, RKC-i daju operatorima preporuke o tome kako optimizovati količine rezervnih kapaciteta, čime se iskorištava fleksibilnost elektroenergetskog sistema EU.

Zašto menjati metodologiju?

ENTSO-E predlaže:

određivanje odgovarajućeg vremenskog raspona istorijskih podataka koje bi RKC-ovi trebalo da koriste za procenu minimalne količine rezervi

potrebnih za sledeću godinu, osiguravajući da korišćeni podaci odražavaju relevantne sistemske uslove;

određivanje koliko je rezervnog kapaciteta potrebno za pokrivanje pozitivnih i negativnih debalansa za definisani postotak vremena.

Ove promene će pomoći RKC-ima da efikasnije odrede veličinu rezervnog kapaciteta, reše operativne rizike operatora prenosnih sistema i poboljšaju transparentnost i koordinaciju procesa.

ENTSO-E takođe predlaže novi rok od 24 meseca za implementaciju procene kratkoročne dostupnosti rezervnog kapaciteta koji su operatori prenosnih sistema pristali da dele, počevši od datuma potpisivanja svakog sporazuma. Ovaj rok se odnosi samo na novouspostavljene sporazume i odražava dobrovoljnu prirodu zadatka (tj. primenjuje se samo tamo gde su na snazi sporazumi o deljenju između operatora prenosnih sistema).

ACER je saopštio da će odlučiti hoće li izmeniti metodologiju do 25. juna 2026. godine.

Regulator EU za energetiku otvara konsultacije o tržištu PPA

LJUBLJANA - Agencija Evropske unije za saradnju energetskih regulatora (ACER) pokrenula je proces javnih konsultacija kako bi procenila razvoj tržišta ugovora o kupovini električne energije (PPA) u Evropskoj uniji, javlja **Montel**.

Proces, koji je otvoren od 31. marta do 8. maja, ima za cilj prikupljanje detaljnih informacija o regulatornim, finansijskim i tržišnim uslovima koji utiču na razvoj i funkcionisanje ovih ugovora u različitim državama članicama.

Agencija nastoji da identifikuje i postojeće inicijative i glavne prepreke sa kojima se suočavaju učesnici na tržištu, uključujući aspekte kao što su dostupnost

javnih garancija, postojanje namenskih platformi za trgovanje PPA i primenjive poreske olakšice.

Prikupljene informacije omogućiće procenu nivoa integracije i funkcionisanja tržišta PPA u EU, kao i identifikaciju potencijalnih strukturnih neefikasnosti ili prepreka za ulazak.

Nedavna analiza investicione banke Finergreen otkrila je pad od 35% u potpisivanju ugovora o kupovini električne energije (PPA) u Evropi u 2025. godini usled složenih tržišnih uslova.

PPA ugovori (eng. Power Purchase Agreement) su dugoročni ugovori o kupovini električne energije, sklopljeni direktno između proizvođača (najčešće iz obnovljivih izvora) i kupca (korporacije ili snabdevača).

Evropski nuklearni zaokret

BRISEL - Evropska komisija predstavila je niz novih inicijativa za nuklearnu energiju kao deo svoje strategije za rešavanje krize koja se razvija, predstavljajući zaokret u odnosu na prethodni prelazak Evrope s nuklearne energije, piše 1. aprila portal ***Oilprice (Oilprice)***.

Predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen nazvala je prošlog meseca "strateškom greškom Evrope da okrene leđa pouzdanom, pristupačnom izvoru energije s niskim emisijama".

Veliki deo promene stava bloka 27 zemalja članica prema nuklearnoj energiji i njene zacrtane nuklearne strategije je pojava malih modularnih reaktora (SMR), napredne tehnologije koja obećava da će nuklearnu energiju učiniti sigurnijom, jeftinijom i efikasnijom za primenu u velikim razmerima.

Evropska komisija je najavila planove za puštanje SMR-ova u rad već početkom 2030-ih, s ciljem povećanja kapaciteta na između 17 GW i 53 GW do 2050. godine. „Komisija se obavezala da će smanjiti birokratiju kroz pojednostavljeno izdavanje dozvola i da će obezbediti finansijske garancije za ubrzanje implementacije“, navodi se u nedavnom izveštaju ***Juro njuza (Euro News)***. „Jedanaest država članica EU već je podržalo zajedničku deklaraciju kojom se podržava tehnologija.“

Evropa takođe sve više ulaže u istraživanje i razvoj nuklearne fuzije. Ogromnih 222 miliona, od 300

miliona evra, sredstava Komisije namenjenih nuklearnim istraživanjima biće usmereno na energiju fuzije, „naglašavajući ambiciju EU da pusti u rad prvu komercijalnu fuzijsku elektranu“, prema izveštaju ***EE Njuz Jurop (EE News Europe)***. Potpuno neočekivano, doskora vodeći protivnik nuklearne energije, Nemačka predvodi trku za nuklearnu fuziju koja, za razliku od nuklearne fisije, ne proizvodi radioaktivni otpad – i možda je čak na putu da bude prva zemlja na svetu koja će pustiti u rad komercijalno održiv fuzijski reaktor.

DOSIJE: Pitanja i odgovori o rezervi za stabilnost tržišta ETS-a

Zašto Komisija predlaže za promenu rezerve za stabilnost tržišta u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama?

Komisija predlaže zaustavljanje automatskog poništavanja emisijskih jedinica ETS-a koje se drže u rezervi za stabilnost tržišta (MSR) iznad 400 miliona. Umesto da budu poništene, te će se emisijske jedinice zadržati u rezervi.

Time se jača uloga rezerve za stabilnost tržišta kao zaštitnog sloja, čime se poboljšava njena sposobnost da odgovori na buduća kretanja na tržištu, uključujući situacije u kojima postoji nedostatak ponude ili prekomerne oscilacije cena, uz istovremeno očuvanje strukture sistema koja se temelji na pravilima.

Zašto Komisija sada predlaže ažuriranja rezerve za stabilnost tržišta?

Sistemom EU-a za trgovanje emisijama (ETS EU) ostvaruju se rezultati: smanjuju se emisije, smanjuje zavisnost Evrope od uvezenih fosilnih goriva i podstiču ulaganja u čistu, domaću energiju. Istodobno, kako bi ostao efikasan, fleksibilan i prilagodljiv promenjivim tržišnim uslovima.

Prestankom poništavanja emisijskih jedinica ojačaće se sposobnost sistema da deluje kao rezerva i osigura stabilnost u narednim godinama. Sveobuhvatno preispitivanje ETS-a EU-a, planirano za juli 2026., sadržavaće tu procenu i uključivati sva relevantna prilagođavanja kako bi rezerva za stabilnost tržišta ostala svrsishodna u sledećoj dekadi.

Ta mera deo je širih nastojanja da sistem EU-a za trgovanje emisijama ostane svrsishodan, uz zadržavanje njegove temeljne strukture i jačanje njegove sposobnosti za postizanje dekarbonizacije, konkurentnosti i energetske sigurnosti.

Kako će ta promena uticati na cene ugljenika i funkcionisanje tržišta ugljenika u EU?

Komisija ne špekuliše o kretanjima cena ugljenika niti izrađuje projekcije o efektima zakonodavnih predloga na cene. Sistem EU-a za trgovanje emisijama i dalje je tržišno utemeljen sistem u kojem se cene određuju na osnovu ponude i potražnje.

Predložena promena nema neposredan učinak na tržišnu ravnotežu. U skladu s predlogom, emisijske jedinice u rezervi za stabilnost tržišta oslobađale bi se na tržište samo u periodima napetosti na tržištu ili prekomernog povećanja cena.

U julu 2026. uslediće sveobuhvatno preispitivanje sistema EU-a za trgovanje emisijama.

Kako će se predlogom podupreti konkurentnost Evrope i istovremeno ostvariti njeni klimatski ciljevi?

Uglavnom zahvaljujući ETS-u domaće emisije u EU smanjile su se za 39 %, dok je privreda u razdoblju od 1990. do 2024. uvećana za 71 %. Predlogom se jača sistem EU-a za trgovanje emisijama tako da se njime i dalje podstiče smanjenje emisija a istovremeno osiguravaju stabilnost i predvidljivost koje su industriji potrebne za ulaganja u tranziciju. Istovremeno se jačanjem rezerve za stabilnost tržišta poboljšava sposobnost sistema da odgovori na tržišne neravnoteže i smanjuje rizik od prekomerne volatilnosti cena. Stabilnije i predvidljivije tržište ugljenika pruža veću sigurnost preduzećima koja planiraju dugoročna ulaganja u čiste tehnologije.